

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi Ahvenanmaan itsehallintolain ja Ahvenanmaan maanhankintalain 17 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Ahvenanmaan itsehallintolakia uutta Suomen Hallitusmuotoa koskevan esityksen johdosta. Muutokset koskevat säännöksiä presidentin päätöksenteosta maakunnan itsehallintoa koskevissa asioissa, kansainvälisten sopimusten hyväksymismenettelystä, itsehallintolain muuttamisesta ja selittämisestä sekä perustuslain selittämisestä. Esitykseen sisältyy

myös ehdotus Ahvenanmaan maanhankintalain muuttamista ja selittämistä koskevien säännösten muuttamiseksi. Luonteeltaan ehdotetut muutokset ovat pääasiassa lakitekniisiä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden hallitusmuodon kanssa eli 1 päivänä maaliskuuta 2000.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja muutostarve

Presidentin päätöksenteko Ahvenanmaata koskevissa asioissa

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991), jäljempänä *itsehallintolaki*, 34 §:n 1 momentin mukaan presidentti tekee päätöksensä Ahvenanmaan maakunnan itsehallintoa koskevissa asioissa hallitusmuodon 34 §:ssä säädetyllä tavalla.

Hallitusmuodon 34 §:n säännökset ovat ylimalkaiset, eikä mainitussa pykälässä säädetä esimerkiksi valtioneuvoston yleisistunnon asemasta presidentin päätöksenteossa. Vakiintuneet menettelytavat ovat kuitenkin käytännössä muodostuneet muun muassa sen ratkaisemiseksi, onko jokin asia käsiteltävä valmistavasti valtioneuvostossa ennen asian

esittelemistä presidentille. Menettelystä on osittain määrätty 5 päivänä tammikuuta 1944 annetulla niin sanotulla Linkomiehen kierto-kirjeellä, mutta Ahvenanmaata koskevien asioiden käsittely perustuu yksinomaan käytännössä vakiintuneisiin sääntöihin.

Itsehallintolain 34 §:n 2 momentin mukaan maakunnan itsehallintoa koskevat asiat esitellään valtioneuvostolle oikeusministeriöstä. Maakunnan taloutta koskevat asiat esitellään kuitenkin valtiovarainministeriöstä.

Tavallisimmat oikeusministeriöstä esiteltävät asiat koskevat maakuntalakeihin kohdistuvaa lainsäädäntövalvontaa, josta säädetään itsehallintolain 19 §:ssä, sopimusasetuksia, joista säädetään 32 §:ssä, sekä kansainvälisten sopimusten hyväksymistä, josta säädetään 59 §:ssä.

Maakunnan taloutta koskevat säännökset

ovat itsehallintolain 7 luvussa. Lisäksi presidentti 56 §:n 5 momentin nojalla vahvistaa Ahvenanmaan valtuuskunnan tekemät päätökset, jotka koskevat tasoituksen toimittamista, verohyvityksen vahvistamista sekä ylimääräisen määrärahan ja avustuksen myöntämistä.

Nykykäytännön mukaan edellä mainitut asiat käsitellään valtioneuvoston yleisistunnossa ennen niiden esittelemistä tasavallan presidentille. Maakuntalakeihin kohdistuvaa lainsäädäntövalvontaa koskevissa asioissa valtioneuvosto ei esitä ratkaisuehdotusta. Maakunnan taloutta koskevat asiat käsitellään kuitenkin valmistelevasti valtioneuvostossa ennen niiden esittelemistä presidentille.

Kansainvälisten sopimusten voimaantulo

Itsehallintolain 59 §:n 1 momentissa säädetään, että jos Suomen vieraan valtion kanssa tekemään sopimukseen sisältyy itsehallintolain säännösten kanssa ristiriidassa oleva määräys, määräys tulee voimaan maakunnassa vain, jos siitä säädetään lailla valtiopäiväjärjestyksen (7/1928) 67 ja 69 §:ssä sekä itsehallintolain 69 §:ssä säädettyssä järjestyksessä. Tämä tarkoittaa sitä, että kansainväliseen sopimukseen sisältyvät suoraan itsehallintolain säännösten kanssa ristiriidassa olevat määräykset voivat tulla voimaan maakunnassa vain, jos sopimus eduskunnassa hyväksytään perustuslain säätämisyjärjestyksessä ja maakuntapäivillä määränemistöllä.

Hallituksen esityksessä uudeksi Suomen Hallitusmuodoksi (HE 1/1988 vp) ehdotetaan nykyinen valtiopäiväjärjestys kumottavaksi. Itsehallintolain 59 §:n 1 momentissa olevat viittaukset valtiopäiväjärjestykseen olisi siten muutettava.

Itsehallintolain muuttaminen ja selittäminen

Itsehallintolain 69 §:n 1 momentin mukaan itsehallintolakia voidaan muuttaa tai selittää tai se voidaan kumota taikka siitä voidaan tehdä poikkeuksia vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta, selittämisestä ja kumoamisesta on säädetty ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Ehdotetun uuden hallitusmuodon 73 §:ssä

on säännökset vaikeutetusta säätämisyjärjestyksestä. Siinä on mainittu ainoastaan perustuslain säätäminen, muuttaminen ja kumoaminen sekä rajatun poikkeuksen tekeminen siitä. Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälässä ei enää erikseen mainittaisi perustuslain selittämistä perustuslain säätämisyjärjestyksestä edellyttävänä seikkana. Tällainen nimenomainen maininta ei ole tarpeen, koska perustuslain selittämistä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä tarkoitettussa merkityksessä voidaan pitää perustuslain muuttamisena.

Koska itsehallintolakiakaan ei voida selittää muulla tavalla kuin lakia muuttamalla, 69 §:ssä oleva sana "selittää" tulisi poistaa.

Itsehallintolain 27 §:n 1 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat perustuslain säätämistä, muuttamista, selittämistä tai kumoamista sekä perustuslaista poikkeamista. Sana "selittäminen" olisi tässäkin edellä mainituista syistä poistettava.

Ahvenanmaan maanhankintalain muuttaminen ja selittäminen

Ahvenanmaan maanhankintalakia (3/1975), jäljempänä *maanhankintalaki*, ei myöskään lain 17 §:n mukaan voida muuttaa, selittää tai kumota muutoin kuin perustuslainsäätämisyjärjestyksessä ja maakuntapäivien suostumuksella. Edellä mainituista syistä sana "selittää" olisi poistettava myös maanhankintalaista.

2. Ehdotetut muutokset

Presidentin päätöksenteko Ahvenanmaata koskevissa asioissa

Ehdotuksen mukaan itsehallintolain 34 §:ää muutettaisiin siten, että viittaus hallitusmuodon 34 §:ään korvattaisiin viittauksella 1 päivänä maaliskuuta 2000 voimaan tulevaksi tarkoitetun uuden hallitusmuodon 58 §:ään.

Ehdotetussa uudessa perustuslaissa on presidentin ja valtioneuvoston päätöksentekoa koskevat säännökset muutettu nykyiseen perustuslakiin verrattuna. Hallitusmuodon ehdotetun 58 §:n mukaan pääsääntönä on, että valtioneuvosto esittää ratkaisuehdotuksen presidentille. Jollei presidentti halua hyväksyä ehdotusta, asia palautuu valtioneuvostoon uudelleen käsiteltäväksi. Vasta kun asi-

aa toista kertaa esitellään presidentille, presidentti voi tehdä valtioneuvoston ehdotuksesta poikkeavan päätöksen. On kuitenkin olemassa yksi merkittävä poikkeus: jos asia koskee hallituksen esityksen antamista tai peruuttamista, presidentin on tehtävä päätös valtioneuvoston uuden ratkaisuehdotuksen mukaisesti.

Poikkeukset ehdotetun uuden hallitusmuodon 58 §:n 1 momentin pääsäännöstä ovat pykälän 3 momentissa. Siinä luetellaan ne asiat, joista presidentti päättää ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Itsehallintolaisissa tarkoitettut muut kuin maakunnan taloutta koskevat asiat kuuluisivat ehdotetun hallitusmuodon 58 §:n 3 momentin 5 kohdan mukaan niihin asioihin, joista valtioneuvosto ei esitä päätösehdotusta. Tämä tarkoittaisi seuraavaa:

1) *Maakuntalait* esiteltäisiin suoraan presidentille ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Ehdotetun hallitusmuodon 58 §:ssä ei ole säännöksiä siitä, pitäisikö maakuntalait ylipäänsä käsitellä valtioneuvoston yleisistunnossa, vaan siitä säädettäisiin valtioneuvoston päätöksentekoa koskevassa lainsäädännössä.

2) *Sopimusasetukset* antaisi tasavallan presidentti sopimuksen mukaan maakuntahallituksen suostumuksella. Ehdotetun uuden hallitusmuodon 80 §:n 1 momentin mukaan asetuksen antaa valtioneuvosto, jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty. Itsehallintolain 32 §:n 3 momentti sisältää jo erityissäännöksen, jonka mukaan tasavallan presidentti aina antaa sopimusasetukset.

Sopimusasetuksia on pidettävä sellaisina itsehallintolaisissa tarkoitettuina asioina, jotka esitellään presidentille ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Sopimusasetukset esittelee aina oikeusministeri.

3) *Maakunnan taloutta koskevat asiat* käsiteltäisiin valtioneuvoston yleisistunnossa ja valtioneuvosto esittäisi presidentille ratkaisuehdotuksen. Nämä asiat koskevat tasoitusta, verohyvitystä, ylimääräistä määrärahaa ja ylimääräistä avustusta (itsehallintolain 56 §). Presidentin on vahvistettava itsehallintolain 56 §:ssä tarkoitettut päätökset muuttamatta tai jätettävä ne vahvistamatta. Jos presidentti päättää olla vahvistamatta Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöstä muuttamattomassa muodossa, asia on palautettava valtuuskunnalle uutta käsittelemään varten.

4) *Kansainvälisten sopimusten voimaantuloa koskevat esitykset Ahvenanmaan maa-*

kuntapäiville käsiteltäisiin kuten maakuntalait eli ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Hallitusmuodossa ei ole säännöksiä siitä, pitäisikö nämäkään asiat ylipäänsä käsitellä valtioneuvoston yleisistunnossa, vaan siitä säädetään valtioneuvoston päätöksentekoa koskevassa lainsäädännössä.

Kansainvälisten sopimusten voimaantulo

Ehdotuksen mukaan itsehallintolain 59 §:n 1 momentin säännös, joka koskee itsehallintolain säännösten kanssa ristiriidassa olevien kansainvälisten sopimusten hyväksymenettelyä, muutettaisiin siten, että viittaus valtiopäiväjärjestyksen 67 ja 69 §:ään korvattaisiin viittauksella uuteen hallitusmuotoon.

Perustuslain säätämisyjärjestystä koskeva pääsääntö on ehdotetun uuden hallitusmuodon 73 §:ssä. Sen mukaan lakiehdotus perustuslain muuttamisesta tai perustuslakiin tehtävästä poikkeuksesta on yksinkertaisella äänen enemmistöllä hyväksyttävä lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin. Lakiehdotus on tuolloin hyväksyttävä asiasisällöltään muuttamattomana päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Lakiehdotusta ei kuitenkaan tarvitse jättää lepäämään, jos se ensin julistetaan kiireelliseksi päätöksellä, jota on kannattanut vähintään viisi kuudesosaa annetuista äänistä. Kansainvälisten sopimusten osalta on ehdotetussa uudessa perustuslaissa kuitenkin erityissäännös, joka koskee niin sanottua supistettua perustuslainsäätämisyjärjestystä. Lakiehdotus perustuslakia koskevan kansainvälisen velvoitteen voimaansaattamisesta on siten 95 §:n 2 momentin toisen virkkeen mukaan hyväksyttävä päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Tällöin asiaa ei siis jätetä lepäämään, eikä sitä tarvitse julistaa kiireelliseksiäkään.

Itsehallintolain nykyisessä 59 §:n 1 momentissa viitataan valtiopäiväjärjestyksen ohella myös itsehallintolain 69 §:ään. Itsehallintolain 69 §:ssä säädetään, että päätös itsehallintolain muuttamisesta on eduskunnassa tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta, selittämisestä ja kumoamisesta on säädetty ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Jotta 59 §:n 1 momentin viittaukset eivät

olisi tarpeettoman monimutkaisia ehdotetaan lainkohta muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin ainoastaan hallitusmuotoon ja sitten mainittaisiin, miten päätös on tehtävä maakuntapäivillä. Viittaus itsehallintolain 69 §:ään voitaisiin siten poistaa. Näin vältettäisiin muutoin syntyvää viittausten ketjua alkaen 59 §:n 1 momentista ja siitä edelleen 69 §:ään ja takaisin hallitusmuotoon.

Ehdotettu muutos olisi ainoastaan tekninen, joten asiasisältö ei muuttuisi. Tämä tarkoittaisi sitä, että lakiehdotus itsehallintolain säännösten kanssa 59 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ristiriidassa olevan sopimuksen voimaansaattamisesta on, jotta se tulisi voimaan Ahvenanmaan maakunnassa, eduskunnassa hyväksyttävä niin sanotussa supistetussaperustuslainsäätämisyjärjestyksessä sekä maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Itsehallintolain muuttaminen ja selittäminen

Itsehallintolain 27 §:n 1 kohta ja 69 §:n 1 momentti ehdotetaan muutettaviksi siten, että sanat "selittämistä" ja "selittää" poistettaisiin. Muutos olisi ainoastaan muodollinen. Sekä hallitusmuotoa että itsehallintolakia voidaan selittää vain muuttamalla itse lakia.

Maanhankintalain muuttaminen ja selittäminen

Maanhankintalain 17 §:ään sisältyvät myös lain selittämistä koskevat säännökset. Sana "selittää" ehdotetaan poistettavaksi samoista syistä kuin itsehallintolaista.

Mainittu maanhankintalain pykälä, johon sisältyy lain muuttamista koskevia rajoituksia, on muotoiltu samalla tavalla kuin kumotun itsehallintolain (670/1951) vastaava pykälä (44 §). Vuoden 1991 itsehallintolain uudistuksen yhteydessä mainittu itsehallintolain pykälä muotoiltiin kuitenkin uudestaan. Syitä sille, että itsehallintolain ja maanhankintalain pykälien sanamuoto olisi erilainen ei kuitenkaan ole. Sen vuoksi maanhankintalain 17 §:ää ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että se sanamuodoltaan täysin vastaa itsehallintolakia.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä hallinnollisia tai taloudellisia vaikutuksia. Valtioneuvoston

päätöksentekoa ja tasavallan presidentin päätösvaltaa koskevat uuden hallitusmuodon säännökset eivät myöskään merkitse välittömiä muutoksia Ahvenanmaata koskevien asioiden käsittelyyn.

Maakunnan taloutta koskevat asiat esitellään jo nyt siten, että asia käsitellään valtioneuvostossa ja valtioneuvosto esittää ratkaisuehdotuksen. Uuden hallitusmuodon mukaan asia palautuu valtioneuvostoon, jollei presidentti tee esitetyn ehdotuksen mukaista päätöstä asiassa. Asiaa uudelleen presidentille esiteltäessä presidentti voi poiketa valtioneuvoston ehdotuksesta. Itsehallintolain 56 §:n mukaan asia on kuitenkin paluutatettava Ahvenanmaan valtuuskunnan käsiteltäväksi, jos presidentti kieltäytyy vahvistamasta valtuuskunnan päätöstä muuttamattomana.

Säännöksiä siitä, pitäisikö maakuntalait ja muut itsehallintolaissa tarkoitetut presidentille esiteltävät asiat ylipäänsä käsitellä valtioneuvoston yleisistunnossa, ei ole hallitusmuodossa eikä itsehallintolaissakaan. Tästä asiasta säädetään valtioneuvoston päätöksentekoa koskevassa lainsäädännössä, ja asia olisi siten käsiteltävä erikseen.

Itsehallintolakia ja maanhankintalakia ehdotetaan muutettaviksi ainoastaan teknisesti. Ehdotus ei merkitse, että näitä lakeja tulevaisuudessa voitaisiin "selittää" muutoin kuin niitä muuttamalla.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä, johon kuului Ahvenanmaan maakuntapäivien, Ahvenanmaan maakuntahallituksen, ulkoasiainministeriön, valtiovarainministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön edustajia.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, Ahvenanmaan valtuuskunnalta ja ulkoasiainministeriöltä. Esitysluonnos on myös toimitettu tasavallan presidentin kansliaan ja oikeuskanslerinvirastoon.

Ahvenanmaan maakuntahallitus toteaa lausunnossaan sen vakaan käsityksen ja mielipiteen olevan, että sana "selittää" tulisi säilyttää laissa. Ensisi-jaisena perusteluna maakuntahallitus esittää ne yhä laajemmat toimivaltuudet, jotka korkein oikeus on ottanut itselleen niin sanotun lainvalvonnan yhteydessä. Nämä valtuudet ja korkeimman oikeuden päätelmät ovat lausunnon mukaan lähenty-mässä sitä, mitä lainsäätävä aikoinaan tar-

koitti oikeuskäsitteellä ”lain selittäminen”.

Ahvenanmaan valtuuskunta toteaa lausunnossaan, että tasavallan presidentin on itsehallintolain 56 §:n mukaan joko vahvistettava Ahvenanmaan valtuuskunnan päätökset muuttamattomina taikka palautettava ne valtuuskunnalle uutta käsittelyä varten. Tätä tarkoitettava lausuma on lisätty esityksen perusteluihin. Ahvenanmaan valtuuskunta toteaa lisäksi, että sana ”selittää” sisältyy myös maanhankintalain 17 §:ään. Esitystä on täydennetty tältä osin. Muutoin Ahvenanmaan valtuuskunta äänestyksen jälkeen puoltaa esitystä. Vähemmistön mielestä sana ”selittää” tulisi säilyttää laissa ainakin siihen asti kunnes perusteellisempi itsehallintolain muutos toteutetaan.

Ulkoasiainministeriö puoltaa esitysluonnosta.

Maakuntahallituksen lausunnosta huolimatta ehdotetaan sana ”selittää” poistettavaksi itsehallintolain 69 §:n 1 momentista ja maanhankintalain 17 §:stä. Syy siihen, että ”perustuslain selittäminen” ei sisälly ehdotukseen uudeksi hallitusmuodoksi on, että tämän oikeusinstituutin ei enää katsota kuuluvan Suomen valtiosääntöön ja että ilmaisu sen vuoksi ei ole sisältöä eikä merkitystä. Jos ilmaisu kuitenkin tietoisesti jätettäisiin itsehallintolakiin ja maanhankintalakiin, tämä tarkoittaisi, että instituutilla katso-

taan olevan jonkinlaista merkitystä näissä laeissa. Tällöin olisi epäselvää ja vaikeaa osoittaa, mikä tämä merkitys on.

5. Voimaantulo

Lakiehdotukset liittyvät välittömästi hallituksen esitykseen uudeksi Suomen Hallitusmuodoksi (HE 1/1998 vp). Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000 samanaikaisesti uuden hallitusmuodon kanssa.

6. Säättämisjärjestys

Ehdotukset merkitsisivät itsehallintolain ja maanhankintalain muuttamista, ja ne olisi siten käsiteltävä itsehallintolain 69 §:n 1 momentissa ja maanhankintalain 17 §:ssä säädettyssä järjestyksessä. Itsehallintolakia ja maanhankintalakia voidaan muuttaa vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta on säädetty ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta**

Eduskunnan ja Ahvenanmaan maakuntapäivien päätösten mukaisesti, jotka on tehty 16 päivänä elokuuta 1991 annetun Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 69 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 1 kohta, 34 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti ja 69 §:n 1 momentti seuraavasti:

27 §

Valtakunnan lainsäädäntövalta

Valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat:

1) perustuslain säätämistä, muuttamista tai kumoamista sekä perustuslaista poikkeamista;

34 §

Päätöksenteko ja esittely

Tasavallan presidentti tekee päätöksensä maakunnan itsehallintoa koskevissa asioissa hallitusmuodon 58 §:ssä säädetyllä tavalla.

59 §

Kansainvälisten sopimusten voimaantulo

Jos Suomen vieraan valtion kanssa tekemään sopimukseen sisältyy tämän lain säännösten kanssa ristiriidassa oleva määräys, määräys tulee voimaan maakunnassa vain, jos siitä säädetään siinä järjestyksessä kuin

hallitusmuodon 95 §:n 2 momentissa säädetään perustuslakia koskevan kansainvälisen velvoitteen voimaansaattamiseksi annetun lakiehdotuksen käsittelystä ja maakuntapäivät hyväksyy lain päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

69 §

Itsehallintolain muuttaminen ja määräänemmistöllä hyväksyttävä maakuntalaki

Tätä lakia voidaan muuttaa tai se voidaan kumota taikka siitä voidaan tehdä poikkeuksia vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta ja kumoamisesta on säädetty ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

2.

Laki**Ahvenanmaan maanhankintalain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, ja Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumuksella

muutetaan 3 päivänä tammikuuta 1975 annetun Ahvenanmaan maanhankintalain (3/1975) 17 § seuraavasti:

17 §

Tätä lakia voidaan muuttaa tai se voidaan kumota taikka siitä voidaan tehdä poikkeuksia vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta ja kumoamisesta on säädetty

ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

Helsingissä 2 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Jussi Järventaus*

1.

Laki**Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta**

Eduskunnan ja Ahvenanmaan maakuntapäivien päätösten mukaisesti, jotka on tehty 16 päivänä elokuuta 1991 annetun Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 69 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 1 kohta, 34 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti ja 69 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

Valtakunnan lainsäädäntövalta

Valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat:

1) perustuslain säätämistä, muuttamista, selittämistä tai kumoamista sekä perustuslaista poikkeamista;

1) perustuslain säätämistä, muuttamista tai kumoamista sekä perustuslaista poikkeamista;

34 §

34 §

Päätöksenteko ja esittely

Tasavallan presidentti tekee päätöksensä maakunnan itsehallintoa koskevissa asioissa hallitusmuodon 34 §:ssä säädetyllä tavalla.

Päätöksenteko ja esittely

Tasavallan presidentti tekee päätöksensä maakunnan itsehallintoa koskevissa asioissa hallitusmuodon 58 §:ssä säädetyllä tavalla.

59 §

59 §

Kansainvälisten sopimusten voimaantulo

Jos Suomen vieraan valtion kanssa tehdään sopimukseen sisältyy tämän lain säännösten kanssa ristiriidassa oleva määräys, määräys tulee voimaan maakunnassa vain, jos siitä säädetään lailla valtiopäiväjärjestyk-

Kansainvälisten sopimusten voimaantulo

Jos Suomen vieraan valtion kanssa tehdään sopimukseen sisältyy tämän lain säännösten kanssa ristiriidassa oleva määräys, määräys tulee voimaan maakunnassa vain, jos siitä säädetään *siinä järjestyksessä kuin*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

sen 67 ja 69 §:ssä sekä tämän lain 69 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

hallitusmuodon 95 §:n 2 momentissa säädetään perustuslakia koskevan kansainvälisen velvoitteen voimaansaattamiseksi annetun lakiehdotuksen käsittelystä ja maakuntapäivien hyväksyy lain päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

69 §

*Itsehallintolain muuttaminen ja mää-
räenemmistöllä hyväksyttävä maakuntalaki*

Tätä lakia voidaan muuttaa tai selittää tai se voidaan kumota taikka siitä voidaan tehdä poikkeuksia vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta, selittämisestä ja kumoamisesta on säädetty ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

69 §

*Itsehallintolain muuttaminen ja mää-
räenemmistöllä hyväksyttävä maakuntalaki*

Tätä lakia voidaan muuttaa tai se voidaan kumota taikka siitä voidaan tehdä poikkeuksia vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta ja kumoamisesta on säädetty ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 200 .*

2.

Laki**Ahvenanmaan maanhankintalain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, ja Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumuksella

muutetaan 3 päivänä tammikuuta 1975 annetun Ahvenanmaan maanhankintalain (3/1975) 17 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Tätä lakia ei saa muuttaa, *selittää* tai kumota eikä tehdä poikkeusta siitä muutoin kuin Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumuksella ja siinä järjestyksessä kuin perustuslaissa on säädetty.

Maakuntalaissa voidaan määrätä, että maakuntapäivien 1 momentissa tarkoitettu suostumus samoin kuin maakuntapäivien päätös, joka sisältää tämän lain säännösten muuttamista, selittämistä tai kumoamista taikka niistä poikkeamista koskevan ehdotuksen, on asiaa maakuntapäivillä käsiteltäessä hyväksyttävä vähintään kahdella kolmasosalla annetuista äänistä. Maakuntalaki, johon sellainen määräys otetaan, on säädettävä mainitussa järjestyksessä.

Ehdotus

17 §

Tätä lakia *voidaan* muuttaa tai *se voidaan* kumota *taikka* siitä *voidaan* tehdä *poikkeuksia vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta ja kumoamisesta on säädetty ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 . _____